

Ympäristölakimies Leena Eränkö

20.6.2011

Kuntien tehtävät muuttuvat vain vähän jätelain uudistuksessa

1 Johdanto

Uusi jätelaki (646/2011) tulee voimaan 1.5.2012. Lakiin liittyy useissa asioissa siirtymäkausia. Siirtymäkausia liittyy mm. pakkausjätteen tuottajavastuuseen ja jätteenkuljetusjärjestelmän tarkistus päätöksiin. Kunnallinen jätehuolto jatkaa muutenkin melko lailla ennallaan.

Kiireellisin muutos on jäteyhtiökunnissa jätehuoltoviranomaisena toimivan yhteislautakunnan perustaminen siellä missä sellaista ei vielä ole.

Jätelain nojalla annetaan useita asetuksia, jotka korvaavat mm. nykyisen jäteasetuksen, kaatopaikka-asetuksen ja tuottajavastuuseen liittyvät asetukset. Asetuksia valmistellaan ympäristöministeriössä virkatyönä Jätelakityöryhmän ehdotusten pohjalta. Kuntaliiton asiantuntijat osallistuvat tarvittaessa tähän valmisteluun. Pääosa asetuksista on tarkoitus saada voimaan samaan aikaan kuin jätelaki. Asetuksista tullaan valmistelemaan soveltamisohjeita myös Kuntaliiton internetsivuille.

Tässä muistiossa tarkastellaan jätelain antamisen johdosta tarpeellisia toimenpiteitä kunnissa. Soveltamisohjeita tullaan valmistelemaan lisää myös muista jätelain soveltamiseen liittyvistä asioista Kuntaliiton internetsivuille.

2 Kunnan jätehuoltoviranomainen

Uuden jätelain 23 §:ssä mainitaan nimenomaisesti, että kunnassa jätehuollon viranomaistehtävistä huolehtii kunnan nimeämä jätehuoltoviranomainen. Tämä muutos tulee voimaan heti lain voimaantullessa 2012. Säännöksestä ei aiheudu lisätehtäviä eikä se edellytä yleensä suuria muutoksia johtosääntöihin. Säännöksellä selkiytetään jätelaissa kunnalle säädettyjen viranomaistehtävien hoitamista. Jätelain mukaiset viranomaistehtävät pitävät sisällään julkisen vallan käyttöä eikä niitä voida siirtää esim. kuntien jäteyhtiölle. Kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtäviä ei ole suositeltavaa antaa sille toimielimelle, joka toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena, kun viimeksi mainitun tehtäviin kuuluu myös jätehuollon laillisuusvalvonta eli mm. kunnan jätehuoltoviranomaisen toiminnan valvonta.

Kunnan jätehuoltoviranomainen määrittää valtuuston päätöksellä hallintosäännössä tai muussa johtosäännössä. On tarpeen täsmentää asianomaista johtosääntöä lisäämällä siihen maininta kunnan jätehuoltoviranomaisesta ja siitä, että sen toimivaltaan kuuluvat kunnalle jätelaissa säädetty viranomaispäätökset. Viranomaispäätöksiä ei ole tarpeen yksilöidä johtosäännössä, kun ne tulevat suoraan jätelaista.

Kunnan jätehuoltoviranomaisen toimivaltaan kuuluu mm:

- jätehuoltomääräysten hyväksyminen
- jätehuoltomääräyksistä poikkeamisesta päättäminen
- jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen
- jätetaksan hyväksyminen
- jätemaksujen maksuunpano
- jätemaksumuistutusten käsittely
- jätemaksujen kohtuullistamispäätökset

Jätehuollon yhteistyöstä kuten jäteyhtiön perustamisesta päättäminen ja siihen liittyvä omistajaohjaus ei kuulu kunnan jätehuoltoviranomaiselle vaan on lähtökohtaisesti valtuustolle kuu-

luva asia. Jätehuoltoviranomainen voi kuitenkin tukea osakaskuntaa omistajapolitiikan toteuttamiseen liittyvässä yhteistyössä.

3 Yhteislautakunta jäteyhtiökuntiin

Uuden jätelain 23 §:n 2 momentin nimenomaisen säännöksen mukaan niissä kunnissa, joissa jätehuollon palvelutehtävät hoidetaan kuntien yhteisessä jäteyhtiössä, kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii kuntien yhteinen toimielin. Käytännössä kysymykseen tulee ns. yhteislautakunta (kuntalain 77 §). Yhteislautakunta tarkoittaa sitä, että yhden kunnan lautakunta hoitaa myös muiden kuntien jätehuollon viranomaistehtävät toisten puolesta (ns. isäntäkuntamalli). Muut kunnat voivat valita lautakuntaan edustajansa. Otto-oikeutta käyttää isäntäkunnan kunnanhallitus. Otto-oikeuden poissulkemisesta tai rajoittamisesta voidaan sopia yhteislautakuntaa koskevassa sopimuksessa kuntalain 51 §:n 5 momentin nojalla. Yhteistyökunnalla ja sen jäsenellä on valitusoikeus yhteislautakunnan päätöksistä.

Säännös merkitsee poikkeusta periaatteesta, että kunnat päättävät itse tehtäviensä järjestämisestä ja yhteistyöstä. Säännöstä on kuitenkin pidetty tarpeellisena kuntien jätehuoltoyhteistyön tehostamiseksi. Kuten ehdotuksen yleisperusteluissa on todettu, käytännön toimintaa on vaikeuttanut ja hidastanut se, että nykyisen jätelain mukaan yhdyskuntajätehuoltoon liittyvät päätökset on tehtävä jokaisessa jätehuoltoyhtiön osakkaana olevassa kunnassa erikseen. Alueellinen yhteinen toimielin viranomaistehtävissä myös voimistaa kuntien vaikutusmahdollisuuksia suhteessa operatiivisiin tehtäviin ja huolehtivaan jätehuoltoyhtiöön.

Yhteistä jätelautakuntaa koskevan sopimuksen valmisteluun on syytä ryhtyä heti, jotta lautakunta voi aloittaa toimintansa mahdollisimman pian jätelain voimaantumisen jälkeen tai viimeistään uuden valtuustokauden alusta vuonna 2013. Kuntien valtuustot hyväksyvät jätelautakuntaa koskevan sopimuksen yhtäpitävillä päätöksillään. Sopimuksessa sovitaan mm. jäsenmäärästä, kuntien edustuksesta, puheenjohtajistosta, asioiden valmistelusta ja esittelystä, kustannusten käytännön jakamisesta (kustannukset katetaan jätemaksuilla) ja mahdollisesta päätösten otto-oikeuden rajauksesta. Isäntäkunnan valtuusto hyväksyy lautakuntaa koskevan johtosäännön.

On jo olemassa useita kuntien yhteisiä jätelautakuntia, niiden osalta tarkistetaan vastaavtko järjestelyt jätelain säännöksiä ja tehdään tarvittaessa tarkistukset. Niidenkin osalta on syytä jossain vaiheessa sisällyttää sopimukseen ja johtosääntöihin nimenomainen maininta jätelain mukaisesta kunnan jätehuoltoviranomaisena toimimisesta. Yhteislautakuntia ovat mm. Alajärven, Kuopion, Lakeuden (Ilmajoki), Länsi-Uudenmaan (Raasepori), Perämeren (Tornio), Pohjanmaan (Pietarsaari), Saarijärven seudun (Saarijärvi) ja Teuvan jätelautakunta.

4 Kunnallisesta jäteyhtiöstä uusi nimenomainen pykälä

Jätelakiin on otettu kuntien jäteyhtiöstä nimenomainen säännös 43 §:ään. Pykälä on katsottu tarpeelliseksi sen selkiyttämiseksi, että kunnan jätehuoltotehtäviä voidaan hoitaa myös yhtiömuodossa. Pykälä lienee tarpeen myös perustuslain näkökulmasta, kun saatetaan tulkita, että jätehuollon palvelutehtävät ovat luonteeltaan sellaisia julkisia hallintotehtäviä, joiden antaminen yksityisoikeudelliselle yhtiölle edellyttää lakitason säätelyä. Kyse ei kuitenkaan ole julkisen vallan käytöstä eli jätehuollon viranomaistehtävistä, jotka kuuluvat kunnan jätehuoltoviranomaiselle ja hoidetaan jäteyhtiöalueella yhteisessä jätelautakunnassa.

Pykälän nimikkeessä ja sanamuodossa puhutaan siitä, että kunta voi päättää jätehuollon palvelutehtävien siirtämisestä tätä varten perustetulle yhtiölle, jonka kunta yhdessä muiden kuntien kanssa omistaa. Uudet päätökset eivät kuitenkaan ole tarpeen, vaan vanhat päätökset yhtiöiden perustamisesta ja siihen liittyvien sopimusten (yhtiöjärjestys, osakassopimus, yhteistyösopimus) ovat edelleen voimassa. Yleensä niiden muuttaminen edellyttää kuntien yksimielisyyttä, joten yksittäinen kunta ei voi päätöksellään muuttaa jäteyhtiön asemaa, tämä vaatii kaikkien osakaskuntien myötävaikutuksen ja sopimusten muuttamisen.

Uusi säännös ei siis edellytä päätöksentekoa osakaskunnissa. Pykälän sanamuodossa mainitut tehtävät vastaavat nykyisin jäteyhtiöille annettuja tehtäviä. Ne on pitänyt yksilöidä pykälässä perustuslakisyistä. Tehtävät eivät pidä sisällään julkisen vallan käyttöä. Jätelain valmistelun yhteydessä on mm. oikeusministeriöstä esitetty näkemyksiä siitä, että tehtäviin sisältyisi julkisia hallintotehtäviä mm. jäteneuvonnan osalta. Tämä on tulkinnanvaraista, mutta syytä ottaa huomioon.

Lisäksi on syytä ottaa huomioon se, että jos kuntien jäteyhtiö lakisääteisen yhdyskuntajätehuollon palvelujen lisäksi myy säännönmukaisesti palveluja myös muille tahoille eli toimii markkinoilla, tästä voi olla hankintaoikeudellisia seuraamuksia ns. sidosyksikköstatuksen kannalta sekä kilpailuoikeudellisia edellytyksiä mm. kilpailuneutraaliteetin ja toimintojen eriyttämisen kannalta. Näissä asioissa ei kuitenkaan ole kyse jätelain mukaisista asioista.

Kuten vanhan jätelain nojallakin yhtiön osakaskunnille jää oikeudellinen vastuu siitä, että jätehuollon palvelutehtävät hoituvat lain mukaisesti. Tätä vastuuta osakaskunnat valvovat osallistuessaan yhteisen jätehuoltoviranomaisen päätöksentekoon sekä yhtiöön kohdistuvassa omistajaohjauksessaan. Omistajaohjaus tapahtuu lähtökohtaisesti yhtiökokouksessa, mutta siihen on suositeltavaa luoda muitakin toimivia yhteistyömenettelyjä yhdessä osakaskuntien, jätehuoltoviranomaisen ja yhtiön kanssa.

Kuntien jäteyhtiöitä koskevan 43 §:n 2 momentissa viitataan siihen, että yhtiön henkilöstön rikosoikeudellinen vastuu vastaa viranhaltijavastuuta ja viittaukset julkisuuslakiin, sähköistä asiointia koskevaan lakiin, hallintolakiin ja kielilakiin sekä 3 momentissa viittaus hankintalakiin. Viittaukset ovat pääosin informatiivisia, mutta viitattuihin säädöksiin kannattaa tutustua. Jätelain 43 §:n 2 momentin sisällöstä on tarkoitus laittaa ohjeita Kuntaliiton internetsivuille.

5 Kunnan toissijainen jätehuoltovastuu eli ns. perälauta

Kunnalle on jätelain 33 §:ssä säädetty velvollisuus järjestää elinkeinotoiminnan jätehuolto toissijaisesti, jos markkinoilta ei löydy tätä palvelua ja jätteestä voidaan huolehtia kunnan järjestelmässä. Kunnalla ei ole velvollisuutta varautua erityisesti tätä varten. Tällaisen jätehuollon kustannuksiin peritään jätteen haltijalta julkisoikeudellista jätemaksua. Jätetaksassa tulee siten olla myös tätä varten omat maksuperusteensa uuden jätelain voimaantullessa 2012. Taksan määräys ja maksuunpano on käytännössä syytä päättää niin, ettei tätä jätehuoltopalvelua kompensoida asukkaiden jätemaksuilla. Käytännössä saattaa olla tarpeen kehittää tätä palvelua taksaan varten esim. riittävän joustava hintahaarukka.

Kyse on yleensä operatiivisesta toiminnasta, jossa ei ole tarpeen tehdä yksittäisiä viranomaispäätöksiä kunnan jätehuoltoviranomaisessa jätemaksun maksuunpanoa lukuun ottamatta. Jos kyse on jatkuvaluonteisesta palvelusta, kunnan jätelaitos voi tehdä sopimuksen palvelun antamisesta korkeintaan 3 vuodeksi kerrallaan.

Joissain tilanteissa saattaa olla tarpeen käsitellä ns. perälautapalvelun edellytyksiä ja markkinaehtoisen palvelun olemassaoloa hallinnollisena päätösasiana kunnan jätehuoltoviranomaisessa esim. jos palvelun antamiselle ei todeta olevan edellytyksiä, jotta palvelun pyytjä saa valituskelpoisen päätöksen ja voi käyttää oikeusturvakeinoja.

Tämä velvollisuus on olemassa heti uuden jätelain voimaan tullessa 2012, joten jätetaksaan on syytä valmistella ja hyväksyä jo etukäteen heti lain voimaantulon jälkeen käytettävissä olevat maksuperusteet.

6 Pakkausjätteen tuottajavastuu ja kunnan täydentävä keräys

Uuden jätelain mukaan pakkausjätteen osalta siirrytään täyteen tuottajavastuuseen aluekeräyksen järjestämisperiaatteella. Pakkausjätteen tuottajavastuujärjestelmän järjestämiselle on kuitenkin kahden vuoden siirtymäkausi jätelain voimaantulosta, joten pakkausjäte hoidetaan uuden jätelain voimaantulon jälkeen siirtymäkauden ajan vanhan jätelain säännösten mukaisesti. Kunnan vastuulla olevana yhdyskuntajätteenä syntyvä pakkausjäte hoidetaan siis vuoden 2014 kevääseen asti kuten nykyäänkin kunnallisessa jätehuollossa lukuun ottamatta niitä pakkausjätteitä, jotka jätteen haltija itse toimittaa lajiteltuna tuottajan järjestämään aluekeräykseen.

Siirtymäkauden jälkeen pakkauksen viimeisellä haltijalla tulee olla kohtuullinen mahdollisuus toimittaa pakkausjäte tuottajan järjestämään alueelliseen keräykseen. Aluekeräyksen taajuudesta ja kattavuudesta tullaan säätämään asetuksella. Vastuu ei siis ole samalla tavalla täyttä vastuuta kuin keräyspaperin osalta, jossa taajamissa on kiinteistökohtainen keräys. Pakkauslalla ei siis ole velvollisuutta järjestää kiinteistökohtaisesti erilliskerätyn pakkausjätteen kuljetusta kiinteistöiltä kierrätykseen.

Kunnilla on jätelain nimenomaisen säännöksen nojalla mahdollisuus järjestää kiinteistökohtaisesti erilliskerätyn pakkausjätteen kuljetuksen kiinteistöiltä kierrätykseen (35 § 1 mom.).

Kunnat voivat järjestää myös pakkausjätteen täydentävää aluekeräystä siltä osin kuin tuottaja ei sitä järjestä (47 § 3 mom.). Tämä oikeus koskee myös muita tuottajavastuujätteitä.

Pakkausjätteen täydentävä keräys tulee edellyttämään tarkistuksia kuntien jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräyksillä lienee yleensä tarpeen määrätä syntypaikkalajittelun ja täydentävän kunnallisen erilliskeräyksen laajuudesta ja kohteista. Nämä määräykset voivat tulla voimaan vasta vuoden 2014 keväällä siirtymäkauden päätyttyä. Määräysten valmisteluun ja jätelaitoksen alueelle tarpeellisen täydentävän keräyksen suunnitteluun on kuitenkin syytä ryhtyä ajoissa. Tämä edellyttää mm. yhteydenpitoa pakkausalan ja kaupan kanssa.

Jos kunta ei huolehdi siitä, että täydentävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään erilliskerätylle pakkausjätteelle, kiinteistönhaltija voi itse tilata kuljetuksen yksityiseltä yrittäjältä.

Erilliskerätty pakkausjäte toimitetaan myös täydentävässä keräyksessä tuottajalle. Tarkoituksena on, että tuottajalla on kuntien järjestämää keräystä varten riittävästi erillisiä vastaanottopaikkoja myös tätä varten, esim. yksi kutakin seudullista jätelaitosta kohti. Siltä osin kuin kunnan vastuulla olevilla kiinteistöillä syntyvää pakkausjätettä ei toimiteta tuottajalle, kyse on tavallisesta kunnan vastuulla olevasta yhdyskuntajätteestä, jonka käsittely tapahtuu jätehuoltomääräysten mukaisesti.

7 Jätteenkuljetusjärjestelmä

Uuteen jätelakiin on otettu edelleenkin mahdollisuus kahteen jätteenkuljetusjärjestelmään. Kunta vastaa siitä, että kiinteistöittäinen kuljetus toimii järjestelmästä riippumatta (35 §). Pääsääntö on kunnan järjestämä ja kilpailuttama jätteenkuljetus (36 §). Kunta voi kuitenkin laissa säädetyin edellytyksin päättää kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta (37 §), joka siis vastaa aikaisempaa sopimusperusteista jätteenkuljetusta. Edellytyksenä kiinteistönhaltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on, että

- tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
- jätteenkuljetuksessa noudatetaan kunnan jätehuoltomääräyksiä
- jäte toimitetaan kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan
- jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
- päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kunta voi päättää, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus koskee lajiltaan tai laadultaan tiettyntyyppistä jätettä. Kunnan on seurattava ja valvottava kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusta koskevan päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen. Jätelain 38 §:ssä on asian valmistelun ja käsittelyn osalta viittaus hallintolain 41 §:n vaikuttamismahdollisuuden varaamiseen.

8 Vanhojen sopimusperusteisten jätteenkuljetusten tarkistus

Vanhan jätelain mukaisesti päätetyt sopimusperusteiset jätteenkuljetukset on siirtymäsäännöksen mukaan otettava uuden jätelain mukaiseen harkintaan viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta eli viimeistään keväällä 2013. Jos kunnassa päädytään siirtymään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, tämä voi tapahtua aikaisintaan 3 vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään 5 vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan haluama kuljetusjärjestelmän muutos kestää vähintään vuoteen 2015 ja pisimmillään vuoteen 2017. Tällä on pyritty suojaamaan jätteenkuljetusyrittäjien asemaa.

Voimassaolevan jätelain perusteella kunta voi siirtyä sopimusperusteisesta jätteenkuljetusjärjestelmästä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen ilman siirtymäkausia. Jos kunnassa on suunniteltu kuljetusjärjestelmän muutosta jätteenkuljetuksen toimivuuteen johtuvista syistä,

kunnan on syytä päättää kuljetusjärjestelmän muuttamisesta jo vanhan jätelain nojalla ennen uuden jätelain voimaantuloa. Näin voidaan estää siirtymäkaudesta johtuvaan viivästykseen, joka voi olla toimimattomassa tilanteessa kuntalaisille kohtuuttoman pitkä.

9 Kuljetustietoja koskeva rekisteri

Jätteenkuljettajalle on säädetty erityinen tiedonantovelvollisuus 39 §:n 2 momentissa. Jätteen kuljettajan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Kunnan jätehuoltoviranomainen voi pyytää toimittamaan tiedot neljännesvuosittain, jos tämä on toiminnan seuraamiseksi tarpeellista. Kuljettajan on lisäksi vuosittain annettava jätelajeittain tiivistelmä kiinteistöiltä kerätyn jätteen määrästä ja toimituspaikoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista.

Kunnan jätehuoltoviranomaisen on viivytyksettä merkittävä kuljetuksia koskevat tiedot jätelain 143 §:ssä säädettyyn rekisteriin. Rekisterin pitämistä koskeva velvollisuus on uusi. Estettä ei ole sille, että jätteen kuljetustiedot merkitään olemassa olevaan asiakasrekisteriin, jollaiset yleensä ovat olemassa ainakin niissä kunnissa, joissa on kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Jos rekisteriä ei ole entuudestaan, se joudutaan perustamaan tätä varten. Rekisterin pitäminen kuuluu lähtökohtaisesti kunnan jätehuoltoviranomaiselle ja sen käytännön ylläpito voidaan hoitaa jäteyhtiössä. Rekisterin pitämisestä aiheutuvat kustannukset katetaan jätemaksuilla.

10 Jättemaksusta

Kunnan julkisoikeudellista jättemaksua koskevat säännökset ovat pääosin ennallaan ja muuttuneet lähinnä siltä osin, että kunnan on katettava jättemaksuin kaikki jätehuollon kustannukset, kun tähän asti pakollista on ollut vain kaatopaikkakustannusten kattaminen. Kuten jo edellä on todettu, myös ns. perälautapalveluista aiheutuvat kustannukset on katettava julkisoikeudellisin jättemaksuin.

Jättemaksun yksityiskohtaiset perusteet määrätään jätetaksassa, jonka hyväksyminen kuuluu jätelain mukaan kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Kunnan jätehuoltoviranomainen tai delegoinnin perusteella sen alainen viranhaltija panee maksuun yksittäiset jättemaksut, käsittelee maksumuistutukset ja tekee tarvittaessa kohtuullistamispäätökset. Jättemaksu voidaan määrätä kuten nykyäänkin maksettavaksi suoraan kunnan lukuun toimivalle taholle, kuten jäteyhtiölle.

Jätelain 78 §:n nojalla kunnan on perittävä jätelain mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jättemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätteen loppukäsittelystä perittävällä maksulla on katettava vähintään loppukäsittelyn kustannukset. Kunta voi periä jättemaksua myös kunnan vastuulle säädetystä jäteneuvonnasta, jätteenkuljetuksia koskevan rekisterin ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

Jättemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Jättemaksu, jolla katetaan 1 momentissa tarkoitettua jäteneuvonnasta, rekisterin ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset, voidaan periä erillisenä perusmaksuna. Perusmaksulla voidaan kattaa myös vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottoaikkojen perustamisesta ja ylläpidosta kunnalle aiheutuvat kustannukset.

Jättemaksulla saa kerätä enintään kohtuullisen tuoton pääomalle.

Kunnan jätelaitoksen markkinaehtoisesta palvelusta ei peritä taksaan perustuvaa julkisoikeudellista jättemaksua vaan kuhunkin sopimukseen perustuva yksityisoikeudellinen hinta, eikä tätä palvelua saa subventoida lakisääteisistä tehtävistä kerättävällä maksulla.

11 Kunnan vastuulla olevasta jätehuollosta

Kunnan vastuu jätehuollon järjestämisestä säilyy pääosin ennallaan eräin tarkistuksin (32 §). Edellä mainitun ns. perälautatehtävän lisäksi kunnalliseen jätehuoltoon siirtyy jätelain 32 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla yksityisen terveys- ja sosiaalipalvelun ja koulutustoiminnan jäte. Tätä koskeva siirtymäkausi päättyy 1.6.2014

Lakiin on lisätty mahdollisuus jättää jätteen haltijan hakemuksesta terveys- tai sosiaalipalveluissa tai koulutustoiminnassa taikka julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte kunnan järjestämän jätehuollon ulkopuolelle (42 §). Edellytyksenä tälle on, että näin järjestetty jätehuolto on perusteltua kiinteistön muun jätehuollon järjestämiseksi ja etusijajärjestyksen paremmaksi noudattamiseksi eikä siitä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle eikä terveydelle. Päätös tehdään määräajaksi enintään viideksi vuodeksi. Jätteen haltijan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle toiminnassa syntyneen jätteen lajista ja määrästä sekä jätteen toimituspaikoista ja käsittelytavasta.

Edelleen saattaa olla tulkinnanvaraista, miten kohdellaan lomamökkien jätteitä. Vapaa-ajan asunnossa syntyvä jäte on kunnan vastuulla kuten aikaisemminkin. Tarkoituksena on pyrkiä asetuksella tarkemmin määrittelemään, milloin lomamökkikylässä syntyvä jäte on ns. yritysjätettä eikä ole kunnan vastuulla.

Uudessa jätelaissa on jätehuollon laatuun liittyviä säännöksiä, kuten 34 § kunnan jätehuoltopalveluja koskevista laatuvaatimuksista. Niitä on pidetty valmistelussa tärkeänä ohjeena palvelun tuottamiselle ja ne onkin syytä ottaa huomioon palvelujen suunnittelussa.

Jätelain mukaan kunnan on jätehuollon järjestämisessä huolehdittava siitä, että:

- käytettävissä on tarpeen mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus
- käytettävissä on riittävästi vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottoaikoja, jotka ovat vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa
- käytettävissä on riittävän monipuoliset muut jätehuoltopalvelut, kuten etusijajärjestyksen mukainen mahdollisuus jätteen erilliskeräykseen
- jätteen keräys ja kuljetus järjestetään ja mitoitetaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin syntyvän jätteen määrää ja laatua
- jätteenkuljetuksen ja jätteen alueellisen vastaanoton järjestelyistä tiedotetaan riittävästi ja riittävän usein.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottoaikojen määrästä ja jätteen keräyksen ja kuljetuksen järjestämisestä ja mitoittamisesta.

Lisätietoja uudesta jätelaista löytyy

Jätelaki (646/2011) (finlex säädöskokoelmassa <http://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/>)

Hallituksen esitys 199/2010 vp
<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100199>

Ympäristövaliokunnan mietintö 23/2010 vp
<http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiat/he+199/2010>

Kuntaliiton internetsivuilta
<http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/tyt/jatehuolto/jatelakiuudistus/Sivut/default.aspx>

Ympäristöministeriön internetsivuilta
<http://www.ymparisto.fi/jatelainuudistus>